

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus Aliqui De Examine Conscientiæ Generali Quotidiano Secundum Doctrinam S. P. N. Ignatii In Libello Exercitiorum

Palma, Luis de la

Coloniae, 1701

cap. 8. Qui proficiunt in Virtute, & qui perfecti sunt, majori necessitate debent examinare indies, & corrigere peccata venialia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51909](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51909)

„ contemnuntur, non potest ad ex-
 „ pulsionem eorum animus generosè
 „ insurgere. Unde cito ex parvis
 „ maxima fiunt negligentia nostra.
 Hæc & plura Chrysostomus. Unde
 liquet, quotidianum hoc culparum
 venialium examen incipientibus maxi-
 mè convenire, ne rursus abeant
 retro.

C A P U T VIII.

*Qui proficiunt in virtute, & qui perfe-
 cti sunt, majore necessitate debent
 examinare indies, & corrigere
 peccata venialia.*

His qui puritatem conscientia
 sectantur, & de virtute in virtutem
 progredi satagunt, culparum etiam
 minimarum examen necessarium esse,
 haud multis opus est ut perspicuum
 fiat: quoniam non obscure id res ipsa
 involvit. Quid enim aliud est, seipsum
 perficere, & in virtutum palæstra fieri
 meliorem,

melio- rem, quam culpis imperfectionibusque minoribus, & paucioribus subjacere? Secundum Physicam, illa lux clarior est, cui minus tenebrarum adhæret, ille calor intensior, qui minus frigoris habet; illa denique qualitas perfectior, quæ minus participat de qualitate sibi contraria. Consequens est, perfectionem illam majorem esse, cui minus imperfectionis conjunctum est; illamque sanctitatem magis completam, quæ vitiorum nebulis minus offuscatur.

At occurrit hic dubitatio, & quidem primâ specie difficultatis non modicæ. Perfectionem Evangelicam in rebus magnis sublimibusque positam esse, extra controversiam est: quomodò igitur illam ponimus in rebus parvis? Axioma Sanctorum est, non posse animum rebus modicis contineri, qui ad apicem virtutum aspirat: longè igitur abest à vero, perfectionem in rebus parvis consistere. Numquid enim res parva est, renuntiare possessionibus, & relictis omnibus sequi Dominum? Id tamen

K 2   postulat

t ad ex-
generosè
parvis
nostrâ.
Unde
ulparum
is maxi-
abeant

I.

si perfe-
ebent
gere

scientiæ
virtutem
etiam
m esse,
picuum
res ipsa
eipsum
tra fieri
liorem,

postulat Christus, cum ait: (a) *Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo: & veni, sequere me.* Numquid res parva est, sic renuntiare honori, ut æquo animo feras, injuriam? sic mortuum esse affectui ad res temporarias, ut iis spoliatus te non defendas, sic libertati, ut vim passus non resistas? Christus autem sic loquitur: (b) *Si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam præbe illi & alteram.* Et ei qui vult, tecum iudicio contendere, & tunicam tuam tollere: *dimitte ei & pallium.* Et quicumque te angariaverit mille passus: *vade cum illo & alia duo.* Non sunt hæc parva profectò, sed maxima. Neque minus hoc: (c) *Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus.* Quoniam hæc difficillima sunt: qua veritate asseritur, perfectionem in rebus par-

(a) *Matt. 19. 21.* (b) *Matt. 5. 39*

(c) *Luc. 14. 26.*

vis sitam esse, ejusque sectatoribus examinandos esse defectus etiam minimos?

Ad difficultatem hanc responderi potest dupliciter. Primo quidem, perfectionem in quibusdam rebus exiguis sitam esse, sed præsuppositis aliis majoribus, & gravioris momenti: quæ nisi supponantur, ridiculum sit, in his minutiis constituere perfectionem. Qui nitorem corporis, vestiumque ornatum depereunt, impensius se considerant: ad locum, ad modum, ad situm omnem vanitatum suarum attendunt, his aptandis horas plures traducunt, & identidem speculum tamquam judicem consulunt. Ut bysso splendeant, ut auro gemmisque turgeant, incompositi sibi videntur, nisi rite ordinata sint singula. Quis verò risum teneat, si Theristes hæc agat: & candidante pulvere comas aspergat, & calamistro cincinnos crispet, & genas minio tingat, & hac ratione formosus haberi velit? Quis Irum digitis non ostendet, si in lacernâ mucidâ & obso-

(a) Si vis
e habes,
besaurum

Num-
re hono-
juriam?
s tempo-
efendas,
resistat
) Si quis
mutam
ci vult,
unicam
lium. Et
e passus:
on sunt
na. Ne-
it ad me,
matrem,
res, &
m suam,
Quo-
a verita-
ous par-
vis
it. 5. 39

letâ, has easdem aliasque plures minutias, & corpori & vestimentis suis adhibeat, ut bellus & benè cultus appareat. Labor iste, vel membris, vel indumentis decorandis idoneus, supponit corpus & vestimenta, quæ patiantur ornatum. Eâdem prorsus ratione, virtutes illas excellentes, operaque heroica quas supponit perfectio, mirificè illustrat splendor actionum etiam minimarum, etsi animam non perficiant magnis illis virtutibus destitutam: maculæ enim quantumvis levissimæ decora illa majora deturpant. Ad hanc rem mirificè facit doctrina Abbatis Moysis apud Cassianum. (a) „ Non-
 „ nullos mundi hujus maximas facultates, & non solum multa auri atque
 „ argenti talenta, verum etiam prædiorum magnificentiam contemnentes, post hæc vidimus pro scalpello,
 „ pro graphio, pro acu, pro calamo commoveri. Qui si contemplationem cordis mundi fixam tenerent,
 „ numquam utique pro parvis rebus
 „ admit-

(a) Collat. I. c. 6.

» admitterent, quod ne pro magnis
 » ac pretiosis incurrerent opibus, eas-
 » dem penitus abjicere maluerunt.
 » Nam & plerumque nonnulli tanto
 » zelo codicem servant, ut eum ne le-
 » viter legi quidem, vel contingi ab
 » aliquo patiantur: & inde occasiones
 » impatientiæ, ac mortis incurrunt,
 » unde monentur stipendia patientiæ,
 » & caritatis acquirere. Cumque om-
 » nes divitias suas pro Christi amore
 » disperferint, pristinum tamen cordis
 » affectum in rebus minimis retentan-
 » tes, & pro ipsis nonnumquam mo-
 » biliter irascentes, veluti qui non ha-
 » beant Apostolicam caritatem, ex
 » omnibus infructuosi sterilesque red-
 » duntur. „ Verissima sanè hæc doctri-
 » na est. Atque hinc apparet quantillis
 » reculis perfectio in illa anima labem
 » contrahat, cui cetera majora non defunt.
 » Quod si hæc non adsint, quæ virtu-
 » tum solidarum basim efficiunt: per
 » macularum tenuium fugam non perfici
 » hominem fatendum est. Quis enim
 » perfectum dicat, qui licet scalpello,

res mini-
 suis adhi-
 appareat
 vel indu-
 supponit
 patiantur
 ratione,
 operaque
 o, miri-
 n etiam
 n perfici-
 titutam:
 imæ de-
 d hanc
 Abbatis
 Non-
 s facul-
 uri atque
 m præ-
 emnen-
 scalpello,
 calamo
 platio-
 erent,
 rebus
 admit-

graphio, acu, calamo, non afficiatur perperam, neque horum jacturâ quidquam commoveatur: facultatibus tamen suis maximis corde adhærescit neque rebus illis eminentioribus ad perfectionem à Christo Domino postulatis ornatur? Si ex arboris trunco statuam effingere meditamur: ante omnia ramos rescindimus, cortice illum exuimus, & securim ac ferraginem adhibentes, magna sui parte illum privamus. Truncus iste his peractis nondum statua est: sed ulterius mutilatur undequaque, & instrumentis aliis atque aliis expolitur, quantumque magis perficitur, tantò particulæ deciduæ sunt minores. Egregius artifex huic operi si manum apponit: insudantem videas, ut stylo acutissimo etiam id abradat, quod cum cecidit, pulverem refert magis quam materiam ligni. Quisquamne igitur inficias ibit, perfectionem statuæ pendere à minimis? Quod si verò hic idem artifex labori huic minuto incumbat, & non nisi particulas illas minimas ab hoc ipso trunco avellat,

avellat, quando iste ramis suis, & cortice, & exterioribus partibus inutilibus etiamnum vestitur: quis non arguat ineptiam hominis? quis imaginem inde speret perfectam? Eodem modo ille, qui à mundo ad Deum convertitur, terrenis affectibus gravis, & vitiorum inveteratorum habitibus oneratus, ante omnia per pœnitentiam sui que victoriam hæc rudiora rescindat necesse est, & vitam discat vivere Christianam. Hac quidem ratione Christi quædam imago efficitur: verum hæc hactenus adeò inculta, & imperfecta, ut sacras illas imagines referat, quæ nonnumquam in plateis occurrunt, tot refertæ defectibus, ut quantumvis assequatur spectator quid repræsentatum velint, pietatem tamen extinguant magis, quam accendant. Tales igitur illi sunt, qui virtutem jam adeptam per ulteriorem Christi Domini nostri imitationem non perficiunt: quæ imitatio in rebus tantò minoribus sita est, quantò magis, perficitur altiusque ascendit virtus. Quis verò illos perfectos dicet,

K 5

qui

afficiatur
urâ quid-
tibus ta-
escit ne-
ad per-
postula-
nco sta-
te omnia
im exui-
dhiben-
ivamus.
um sta-
dequa-
ne aliis
perfici-
int mi-
operi si
videas,
oradat,
ert mi-
quam-
ionem
uod si
c mi-
rticu-
cunco
yellat,

qui minora quidem hæc sollicitè curant, sed affectibus pessimis, & inordinatis habitibus pleni sunt. Tale videri potest jejunium Judæorum, teste Isaiâ, (a) summopere Deo displicens. Ad lites, inquit, & contentiones jejuna- bant, & percutiebant pugno impiè. Per diem affligebant animas suas, con- torquebant quasi circum caput suum, ut dolorem sibi inferrent, saccum & cinerem sternebant pro cubili, atque in his ponebant perfectionem suam: & interea eripiebant impiè substantiam alienam, & esurientibus ac egenis ni- hil dabant de sua. Ipsissima hæc ju- stitia Pharisaica est, quam verbis adeò emphaticis reprehendit Salvator. (b) *Ve vobis Scribae, & Pharisei hypocri- te: qui decimatis mentham, & ane- thum, & cuminum, & reliquistis quæ graviora sunt legis, judicium, & mi- sericordiam, & fidem..... excolantes sulicem, camelum autem glutientes.... Mundatis quod de foris est calicis, &* parop-

(a) Isai. 58. 4.

(b) Matt. 23. 23.

paropsidis: intus autem pleni estis rapi-
nâ, & immunditiâ ..... Similes estis
sepulcris dealbatis, quæ à foris parent
hominibus speciosa, intus verò plena sunt
ossibus mortuorum, & omni spurcitiâ.
Utinam Christiani plurimi non sint
horum similes: intus pleni rapinâ, &
immunditiâ, deforis autem devotionis
frigidae apparentiam præferentes, nihil-
que præterea possidentes. Sequitur ex
dictis, sic in rebus istis minimis stare
perfectionem, ut res majores supponat:
his suppositis, virtutum præstantium
possessori sollicitè incumbendum esse,
ut defectus suos exiguos eradicet.

Ad difficultatem propositam etiam
aliter responderi potest: admittendo in
rebus illis magnis virtutum perfectarum
excellentiâ sitam esse: ita tamen, ut
ad res etiam minimas se extendat. Id
inculcat à Kempis locis pluribus: ut
cum ait. (a) *Domine quoties me resi-
gnabo, & in quibus me relinquam?
semper & omni horâ: sicut in parvo, sic
& in magno. Nihil excipio, sed in*

K 6.

omni-

(a) lib. 3, c. 37. n. 1.

omnibus te nudatum inveniri volo. Alio-
 qui, quomodo poteris esse meus, & ego
 tuus, nisi fueris ab omni propria volun-
 tate intus & foris spoliatus? Notissi-
 mum est, Sponsam Cantorum cum
 nocte quadam decubisset, advenien-
 tem ad se Sponsum, & ingressum po-
 stulantem, adegisse ut declinaret atque
 transiret. Declinationis hujus, & tran-
 situs causa hæc erat: quod Sponsa ostio
 cubiculi sui pessulum obdidisset. Pes-
 sulum hunc interpretatur Richardus à
 S. Victore, (a) negligentiam quamli-
 bet etiam minimam animæ perfectæ,
 quæ Sponsum divinum ab illa potest
 alienare. Puta conversationem, cogi-
 tationem non undequaque rectam,
 studium commodi sui, recreationem
 corporis, libertatem sensuum, & si-
 milia. Quandò his immiscetur aliquid
 vel inutile, vel superfluum, pessuli
 nomine hæc venire possunt. Res enim
 parvæ sunt, ut pessulus: sed totam ja-
 nuam Sponso occludunt, quo minus
 ingrediatur cordis nostri cubiculum,
 illudque.

(a) cap. 38. in Cant.

illudque gratis suis ditet. Numquid pisciculus parvus est, quem Remoram vocant? Hic tamen navim maximam sistit, innotamque tenet, nihil agentibus & remis & ventis, ut cursum hæc suum promoveat. Res intellectu difficilis: quam tamen docuit experientia. Defectus quilibet ad virtutum perfectionem aspirantibus Remora est. Liqueat igitur, ob utramque rationem jam dictam, & proficientibus, & perfectis ad arcendas culpas leves, & imperfectiones strenuè laborandum esse: atque his examinandis dandam esse operam diligentem, diligentio rem etiam emendandis.

Hoc ut agant, adjumenta sese offerunt tantò majora, quantò anima magis proficit. In primis enim, ultra experientiam studiumque proprium uniuscujusque, ad defectuum minorum notitiam confert plurimum lux divina: per quam anima procedens de virtute in virtutem, transit etiam à *claritate in claritatem*. (a) Anima enim magis

K 7

illu-

(a) 2. Cor. 3. 18.

o. Alio-
, Ego
a volum-
Notissi-
im cum
lvenien-
im po.
et atque
& tran-
sa ostio
Pef-
rdus à
uanli-
ectæ,
porese
cogi-
ctam,
ionem
& si-
aliquid
pessuli
senim
am ja-
minus
lum,
adque

illustrata, errores suos clarius intuetur, ut docet idem Richardus: (a) quantoque altius ascendit, tanto viliores se agnoscit. Tunc enim apparet, cogitationes plurimas, & verba, & actiones peccata esse, quæ ante hac non reputabantur peccata. Similitudinem affert Bonaventura (b) radii solaris per fenestram immissi. Ut enim accurate omni domus mundata sit: ad hanc tamen lucem comparent sordes hactenus latentes, ipsæque atomi palam se produnt. Ad hunc modum animus, quem divinæ gratiæ lumen irradiat, affectuum suorum nexos, & vitiorum minorum afflatum magis assequitur. Quantum puritas animi crescit, tanto illi sua immunditia exploratior est: quique virtutibus sublimioribus splendet, plures sui deprimendi reperit causas. Ita sentiunt Sancti communiter. Non invenias in ullo genere artificem excellentem, qui lapsu temporis non censeat ipsemet, opus suum imperfectum esse,

&

(a) Cap. 34. in Cant.

(b) Specul. par. 2. c. 3.

& emendationis indigum non unius :
 quod in principio arbitrabatur nume-
 ris omnibus absolutum. Imperiti artis
 asserent frustra hos artifices laborare ,
 veluti qui rem actam agant : sed periti
 aliud iudicabunt. Sic etiam anima ,
 opitulante experiētiâ luce que divinâ ,
 cum ad eminentiorem virtutis gradum
 processerit ; deprehendit , detestatur ,
 & corrigit ea , quæ hæcenus ignora-
 bat. Contraria enim contra se po-
 sita quasi facem accendunt , ut se mu-
 tuo aperiant , magisque innotescant.
 Quantò vestis candidior est , tantò
 facilius detegitur macula. Quantò sa-
 nius corpus , tantò sensibilibior minima
 intemperies. Erubescet vir nobilis
 die etiam feriato , dum incedit habitu
 tantillulum incomposito : pauperem
 verò eodem habitu illo indutum , vel
 ipso die Paschæ inflabit superbia. A-
 nima candens virtutibus , detegit ma-
 culas suas etiam minimas , & spurci-
 tiam levissimam averfatur. Anima be-
 nè sana , Deoque suo conjuncta , malè
 afficitur erga imperfectionem quam-
 libet ,

tuetur,
 quanto-
 rem se-
 et, co-
 z actio-
 ac non
 idinem
 ris per
 accura-
 d hanc
 hæc-
 am se
 mus ,
 diat ,
 orum
 uitur.
 tantò
 : qui-
 ndet,
 aulas.
 Non
 xcel-
 nseat
 esse,
 &

libet, levissimoque voluntatis inordinatæ motu turbatur. Animam, & à natura, & potissimum à gratia, nobilitatis esse eximiæ negari non potest, atque ipsa compertum habet: quando igitur dignitati per peccatum perditæ restitutam Deoque caram se esse intelligit, non opus est centonibus filii prodigi illam circumdari, ut verecundetur; sufficit ornatus dignitatisque suæ imminutio quælibet, ut eam detestetur, & horreat. Quotquot enim virtutes possidet, tot monitores atque excitatores intra se continet, ut defectus etiam minimos aversetur.

Ad priora fugandarum culparum leviorum incitamenta, superaddi possunt alia, quæ culparum earumdem aversionem, & horrorem incutiant. Tantò scilicet in viro profecto gravio-rem esse defectum quemlibet, quanto magis is obstringitur hoc defectu carere. Etenim peccata quæ incipientibus levia reputantur, censentur gravia in perfectis: ut docet, Isidorus Hispalensis: (a)

Pecca-

(a) de Summo bono cap. 8.

Peccatum enim augetur à dignitate peccantis; & secundum mensuram meritorum crescit mensura delicti; & in personis majoribus castigationem subit, quod in minoribus condonatur. Præterea, sicut perfecti singularem à defectibus venialibus patiuntur jacturam, ita ab his abhorreere debent titulo singulari. Motivum hoc in imperfectis non habet locum: utpote qui levioribus culpis impliciti nihil perdere sibi videntur, vixque damnum intelligunt quod ipsa parit culpa lethalis. Quantum verò perfecti etiam à levibus referunt cladem? Destituuntur favore Dei speciali: privantur gratiâ devotionis: averſam sentiunt Dei faciem, cum ad illam accedunt. Supplicium sanè pergrave, dulcedinem divinam expertis. Sed neque illi qui Deum diligunt corde toto, quotiescumque mandatis ejus parendum est, ad hoc attendunt an mandatum grave sit, an leve: at hoc unicum spectant, an mandatum sit. Et salvâ semper differentiâ peccati mortalis & venialis, nullum illis apparet manda-

s inordf-
n, & à
, nobi-
potest,
: quan-
um de-
aram se
entoni-
ri, ut
ignita-
ut eam
not e-
itores
t, ut
orum
pos-
ndem
tiant.
avio-
tran-
u ca-
tibus
per-
:(a)
cca-

mandatum parvum, quando magnus est is qui mandat. Universim & sine diviticulis cum sanctissimo Davide dicunt: (a) *Tu mandasti mandata tua custodiri nimis.* Hoc sensisse videtur Basilius, quando docuit viros Religiosos de culpis etiam levissimis corripiendos esse. Sic enim quærit: (b) „ Si quis de levissimis etiam peccatis fratres acriter nimis urgeat, ac dicat, de iis pœnitentiam eos agere debere, numquid is inclemens habendus est; & everfor caritatis? „ Et respondet: Cum asseveranter Dominus affirmaverit, quod jota unum, aut apex unus non præteribit à lege, donec omnia fiant; cumque idem etiam pronuntiaverit, quod omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicii; nihil omnino tamquam minutum contemni debet. Qui enim rem contemnit, inquit, contemnetur ab ea. Quamquam quis est qui peccatum ullum, cujuscumque modi illud

(a) *Pf. 118. 4.* (b) *Regula 4. ex breviorib.*

„ Iud sit, leve audeat appellare? Cum
 „ asseruerit Apostolus, quod per trans-
 „ gressionem legis Deum inhonoras. „
 Hæc Basilius, vim in eo constituens,
 quod nullum peccatum leve sit, prop-
 terea quod peccatum omne aduersetur
 legi divinæ: & qualicumque legis vio-
 latione legislatoris honori iactura inte-
 ratur.

Hoc verò propriè concernit viros
 spirituales & perfectos, qui sibi in om-
 nibus præfixum habent Deum, ut le-
 gis autorem: non verò imperfectos,
 qui solam sibi præfigunt legis materiam.
 Inter ministros regios, quorum alii
 sunt à cubiculo, alii à culina, hæc dif-
 ferentia est: hos flocci facere volunta-
 tem regiam in re minima, sed illam so-
 lam æstimare, quæ pœnas graves inten-
 tat: illos autem, utpote in oculis po-
 sitos, & in Regis præsentia famulan-
 tes, mandatis gravibus & levibus æque
 diligenter obsecundare. Si enim de-
 fuerint in minimo, quoniam in præsen-
 tia Regis versantur, verentur meritò,
 ne Rex faciem suam avertat, ejusque
 gratiâ,

magnus
 & sine
 vide di-
 ata tua
 videtur
 Religio-
 ripient-
 „ Si
 tis fra-
 dicat,
 lebere,
 is est;
 ondet:
 firma-
 pex u-
 com-
 a pro-
 am o-
 nomi-
 in die
 n mi-
 enim
 netur
 pec-
 di il-
 lud
 riorib.

gratiâ , & speratis favoribus excidant.
 Idem prorsus evenit illis , qui postea-
 quam oculos sensusque omnes perituris
 rebus clauserunt, familiariter conver-
 santur cum Deo. Quod si illi qui in
 conspectu Dei stant, eidemque in ejus
 præsentia famulantur, Deum timent
 offendere, judicantque se officii servi-
 lis debito, honorique Domini sui dees-
 se, si voluntati ejus vel in minimo re-
 fragentur: quid de animabus illiscen-
 sendum est, quas divina Majestas non
 habet ut famulas, sed ut sorores, & ut
 sponfas? Dicamus id, quod Augusti-
 nus de peccatis venialibus dicit: (a) „
 „ Quæ quamvis singula non lethali
 „ vulnere terire sentiantur, sicuti ho-
 „ micidium, & adulterium, vel cætera
 „ hujusmodi: tamen omnia simul con-
 „ gregata, velut scabies, quo plura
 „ sunt, necant, & nostrum decus ita
 „ exterminant, ut ab illius Sponsi spe-
 „ ciosi formâ præ filiis hominum,
 „ castissimis amplexibus separent. „
 Qua ratione venialia multiplicata necem
 animæ

(a) Homil. 50. inter 50. cap. 3.

animæ inferant, superius dictum est: etenim ad hanc mortem disponunt. Et ut spiritum non occidant, per se tamen turpitudinem quamdam afferunt: & illorum quodlibet ictu modico animam lauciat, eamque reddit leprosam & spurcam. Quid autem miri ab illorum multitudine foeditatem istam produci: cum Bernardus etiam paucula vocet (a) „ Deformitatem, neque interim mereri animam illam audire, „ *Tota pulchra es amica mea.* „ Quod si studium tam sollicitum, tamque exquisita diligentia passim adhibeatur, ut corpus pulcritudine sua humanis oculis placeat: ne miremur animas quadantenus favores Sponsi sui expertes, ornamento suo studere, ut decorem hunc Rex concupiscat.

Motivis ad ingenerandam culparum levium alienationem propositis superaddi possunt etiam hæc. Primo, figendum semper mentis oculum in exempla perfectiora: utpote quæ sint racita quædam admonitio, vivaque reprehensio

dete-

(a) *Serm. 29. ex parvis.*

defectuum nostrorum. Documentum
 hoc, quod momenti sanè permagni est,
 audiatur verbis Gregorii, qui de iusto
 sic scribit. (a) „Sanctorum virorum
 „exempla conspicit: atque eorum
 „comparatione se pensans, iniquum
 „se esse deprehendit. Qui enim ple-
 „nissimè intelligere appetit qualis sit,
 „tales debet conspiciere qualis non est:
 „ut ex bonorum formâ metiatur,
 „quanto ipse deserto bono deformis
 „est. Ex his quippe quibus plenissi-
 „mè bona adsunt, perpendit rectè quæ
 „sibi minus sunt: atque in illorum
 „pulchritudine conspicit foeditatem
 „suam, quam in seipso, & potest
 „perpeti, & sentire non potest. Lu-
 „cem namque debet conspiciere, qui
 „vult de tenebris judicare: ut in illa
 „videat, quid de tenebris æstimet, per
 „quas videre præpeditur. Peccator
 „namque si incognitâ vitâ justorum
 „semetipsum conspicit, peccatorem se
 „nullatenus comprehendit. Videre
 „enim se non potest, quia fulgorem
 „lucis

(a) 24. Moral. 6. alias 9.

„ lucis nesciens, cum seipsum con-
 „ spicit, quid aliud quam tenebras
 „ attendit? Justorum ergo debemus
 „ vitam conspiciere, ut subtiliter de-
 „ prehendamus nostram. Illorum vi-
 „ delicet species quasi quædam forma
 „ nobis imitanda proponitur: quia
 „ viva lectio est vita bonorum. „ Et
 post multa in rem eandem sic pergit
 (a) „ Sed hæc reprobi nesciunt: quia
 „ mentis oculos semper in infimis pre-
 „ munt: quia & si quando in viam
 „ Domini veniunt; non ad meliorum
 „ vestigia, sed ad intuenda semper de-
 „ teriorum exempla vertuntur. Ne-
 „ que enim eorum vitam considerant,
 „ quibus se humiliando postponent:
 „ sed quibus superbiendo se præferant.
 „ Deteriores namque respiciunt: qui-
 „ bus meliores se esse gloriantur, & id-
 „ circo proficere ad meliora non pos-
 „ sunt, quia hoc sibi sufficere æsti-
 „ mant, quod pessimos antecedunt. „
 Hæc Gregorius. Ut igitur culpæ pro-
 priæ etiam leves ad cognitionem no-
 stram

(a) *Ibid.*

entum
 ni est,
 e justo
 rorum
 eorum
 quum
 n ple-
 lis sit,
 on est:
 atur,
 ormis
 nissi-
 è quæ
 orum
 atem
 ocest
 Lu-
 , qui
 n illa
 t, per
 cator
 orum
 em se
 idere
 orem
 lucis

stram perveniant, conducit plurimum perfectiorum exemplum: exstimulatque acriter ut illas detestemur.

Ex hoc motivo sequitur aliud, timor scilicet ne aliis præbeam exemplum malum, & per eos qui defectus meos observant & imitantur, introducatur accidia inter fratres, relaxeturque disciplina religiosa. Etenim, cum reperiantur nonnulli desides qui pigritiam suam lactant illorum factis & exemplis, quos constat malos esse; quique sibi blandiuntur, si sese aliquantulum hisce meliores comperiant: quanto magis confirmabuntur horum vitia, si exemplo malo præeant illi, qui in omnium animis virtutis existimationem alciverunt. Procul dubio his, qui sublimiorem virtutum gradum profitentur, & veluti Regula viva cæterorum oculis expositi sunt, quædam actionum diligentius excutiendarum incumbit necessitas. Quod enim in persona illorum particulari fortasse leve est, id cum ad convictores cæteros istius vitii conscios se extendit, fit gravissimum. Heu quot damna,

dar
me
vio
illi
ant
file
&
loc
oti
cu
die
res
ist
La
fan
hæ
ter
ni
nit
ad
mi
cal
tis
ni
m
de

damna, quamque immedicabilia detri-
 menta nasci videmus, ex defectus le-
 vioris contemptu! Præsertim si deficient
 illi, quorum erat exemplis melioribus
 antecedere. Quidam incipit viol
 silentium: paulò post liberius gæ
 & profundit verba quovis tempore
 loco: familiaritates ambit inutiles &
 otiosas: locios quærit, neque enim se-
 cum ipse sermocinari potest. Intra
 dies haud multos, imitatores & sectato-
 res habet complures, qui loquacitatem
 istam censurant, ut malum non grave.
 Labente tempore, fraternæ caritatis
 sanctæque benevolentia velo palliabitur
 hæc dicacitas, sine qua non possit in-
 ter homines unio conservari. Denique,
 nisi principiis obstetur, fabularum gan-
 nitus, patrocinantibus languidioribus,
 ad toleranda onera, & occupationes, &
 ministeria Religionis necessarius judi-
 cabitur: imo imprudentia & temerita-
 tis condemnabitur Superior, qui appo-
 nit manum remedio. Unde obsecro
 mala hæc, nisi à culpis levioribus? Quan-
 do istæ primitus dissimulantur, & ac-

L

cele-

arimum
ulatque

timor

um ma-

eos ob-

tur ace-

discipli-

perian-

m suam

, quos

blan-

ce me-

is con-

emplo

nium

alcive-

limio-

ur, &

oculis

n dili-

necel-

lorum

um ad

ncios

a quot

amna,

Celeratis antidotis non sistuntur, sub
 rationum apparentium velamine, ipsæ
 culpæ mox defensores inveniunt homi-
 nes spiritu vacuos, & in consuetudinem
 abeunt, & in vivendi regulam tradu-
 cuntur, primo quidem probatam ipso
 facto communiter, deinde verbis etiam
 propugnatam à pluribus. Efficacissi-
 mum igitur culparum venialium & de-
 fectuum leviorum examinandorum ex-
 citamentum est, zelus observantiæ, a-
 morque disciplinæ: ut cum Davide di-
 camus, (a) *Domine dilexi decorem do-
 mus tuae.*

Non transeamus ad caput sequens
 prætermittis pœnis purgatorii, quibus
 post hanc vitam culpæ veniales etiam
 levissimæ subjacent. Sed quoniam lo-
 quimur perfectis, vim nunc quidem in
 pœna sensus non pono, quamquam ea
 tanta sit, ut deterrere plurimum ab hoc
 reatu possit etiam imperfectos: sed in
 pœna damni, & visionis beatæ pro-
 rogatione. Hujus enim minima prote-
 latio pœna summa est sitientibus fon-
 tem

(a) *Pf. 25. 8.*

tem aquarum viventium. Consentiant enim huic qui dicit (a) *Melior est dies una in atriis tuis super millia.* Si ergo defectus levis vel unâ die detineat animam in Purgatorio, conspectumque Dei retardet; moram hanc mille curis, mille lacrymis, mille cruciatibus redemptam optant: quoniam una dies in atriis Dei millenis aliis anteferenda est.

C A P U T IX.

Capita ad quæ reduci possunt Peccata venialia, ut examinentur, & in Confessione detegantur.

AD removendam difficultatem, quæ in peccatorum venialium atque imperfectionum examine occurrere potest: haud abs re fuerit, ad certa quædam capita & determinata hoc omne culparum genus deducere, quæ manuducant animam, ne labore contentiore, fructuque minori in hoc exercitio divagetur. L 2 Ad

(a) *Pf. 83. II.*